

Thorvald Staunings tale i anledning af Mathilde Bajers 90-årsfødselsdag

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

4. januar 1930

Omstændigheder

Fru Mathilde Bajers 90 års fødselsdag

Kære Fru Mathilde Bajer.

De er i Dag naaet en ikke helt sædvanlig Alder, og en Kreds af Beundrere har derfor ønsket at festligholde denne Dag og har overdraget mig at henvende nogle Ord til Dem.

De er blevet 90 Aar og skal saaledes kun passere endnu et Decennium for at komme til det store, runde Tal, hvor vi gerne vil mødes med Dem paany.

Det er imidlertid ikke alene den høje Alder der kalder os, men mere Deres betydningsfulde Indsats i Samfunds-Udviklingen. Deres altid levende Interesse for Menneskehedens Fremgang og Højnelse. Det smukke Eksempel, De har givet. Et Liv i ædel Stræben efter skønne Maal, høje Idealer.

Vi kan ikke betragte og bedømme Deres Liv og Gerning, uden at mindes Deres afdøde Mand Fr. Bajer, og vi ved, at De vilde anse det for ubilligt, om vi hædrede Dem uden at tænke paa ham.

Fr. og Mathilde Bajer var paa en sjælden Maade en Enhed, der var Harmoni og Skønhed udbredt over dette Par og om end Livet bød Dem Prøvelser og Vanskeligheder, saa bød det ogsaa en Rigdom af Begivenheder, der var Resultater af ideel Stræben, Frugten af den sikre Tro, hvormed de begge tog Tidens Opgaver op til Løsning.

Kvindens Rejsning, Frigørelse og Udvikling var et af Maalene, baaret frem paa en Tid, da faa havde Interesse og Forstaaelse derfor. Skandinavisk og international Samvirken mellem Folkene var et andet Maal, fremført da den gamle Skandinavisme, Festlyriken, var bortvejret.

Og Fredstankens Sejr var det tredje store Maal, som fyldte et halvt Hundrede Aar af Ægteparrets Liv.

Fr. Bajer var som bekendt Løjtnant. Han deltog i Krigen 1864, men lærte ogsaa her at kende Bagsiden af Medaljen.

Af hans Erindringer ved vi, at han i 16-17 Aars Alderen var yderst ivrig efter at

komme paa Kadetskolen. - Hans Fader skrev til ham i 1853, at Krigen er »et umenneskeligt og blodigt Haandværk«.

Men Bajer blev Løjtnant og Krigsdeltager, og han fik den Lære, der gjorde ham til Fredsven.

I 1864 bedømte han Situationen ret, da han skrev hjem:

»Jeg stoler hverken paa Stormagterne eller paa brøderne hinsidan Sundet.«

Han havde forstaaet Stillingen. Den ventede Hjælp kom ikke.

Og efter Krigen skrev han om Krigstjenestens Skuffelser og føjede til:

»Jeg er glad over, at jeg ikke kom til at hugge min Sabel i levende Menneskekød.«

Fr. Bajer tog Afsked med Militær- og Krigsvæsen - - - Han drog til Frederikseg og hentede sin Brud i 1867, og saa begyndte Livet for de to. - Et Samliv, der vedvarede i nærved 60 Aar og viste sig som det skønneste Eksempel, med den Karakteristik, som Parret selv har givet i Ordene: Hun tjente ham - Han tjente hende.

Og saa udfoldede sig det rige Liv. I Lærergerning, i Folkeoplysning, i Kamp for de store Ideer, der var nye for Folket, men afklarede for Fr. Bajer og hans Hustru.

Vi ved, i hvilken Grad De, Mathilde Bajer, var med i denne Gerning, og vi forstaar, at De skiftevis ansporede hinanden.

I 23 Aar virkede Fr. Bajer i Rigsdagen - valgt i Horsens i 1872 - Hans Gerning dér gik efter de Linier, som jeg allerede har nævnt. Det var de store internationale Problemer, det var Kvindens Frigørelse og Fredssagen, som var bærende i hans parlamentariske Virksomhed.

Men endnu større var maaske Virksomheden ude i Folket, den der øvedes i nøje Samarbejde med Hædersgæsten her, Mathilde Bajer. Og her satte Virksomheden Spor. Dansk Kvindesamfund, der satte Kravet om Kvindens politiske og retslige Ligestilling paa Dagsordenen, allerede fra 1871 og Dansk Fredsforening fra 1881 er Resultater af to Menneskers fælles Arbejde.

Begge Sider har haft deres store Betydning for Folkets Udvikling, fra begge Steder gik Agitation og Oplysningsarbejde ud – og Erkendelsen er det første Skridt paa Vejen til Forstaaelse - og Sejr. Vi ved, at disse nye Tanker kaldte paa Modstanden, at den ikke gik uden Skærmydsler.

Det er saaledes et talende Træk, at man i 1884 meddelte Fr. Bajer, at han ikke maatte holde et averteret Foredrag i »Krigsvidenskabeligt Selskab«, fordi han havde indbragt et Andragende Socialdemokratisk Forbund i Rigsdagen.

Fr. Bajer og hans Hustru forlod dog ikke deres Ideer og Overbevisning. De stod fast, og derfor er Danmark i Dag et af de videst fremskredne Lande, baade med Hensyn til Kvindens Frigørelse med Hensyn til Fredsvilje.

Alle de store Spørgsmaal, som Nutiden er i Færd med at løse: forlængst ført frem af de to ædle Mennesker, som levede sammen derude paa Nørrebro.

Nordisk Samarbejde - International Voldgift - Smaastaternes Neutralitet. - Interparlamentarisk Samvirken - Folkevæbning - Fred.

Det er Emner fra Folkemøder, fra Bøger, Tidsskrift- og Avisartikler. - Vi husker det store Værk om Nordens Neutralitet under Krimkrigen, som udkom i 1914 - og havde deri Lejlighed til at beundre det Skarpsyn, der prægede Forfatterens

Arbejde og som fik Bekræftelse ved Krigen, der udbrød 1914.

Ja, kære Fru Bajer - et Væld af Tanker er strømmet igennem mig, da jeg skulde tænke paa Deres Liv.

Og som sagt, De havde en Mand, hvis Interesser og Gerning tog Del i, saaledes at vi, der stod udenfor, ikke vidste hvor stor Part hver havde deri.

En international Hæder blev Dem og Deres Mand til Del, da Nobelprisen blev Dem tilkendt, men her i Deres eget Land vil Mindet leve og vokse.

Vi siger Dem, Mathilde Bajer, Tak, og vi siger til Lykke paa Deres Fødselsdag i den høje Alder.

Vi ønsker Dem endnu Aar, fredfulde, gode Aar, hvori De kan glæde Dem med Børn og Børnebørn og endnu fjernere Børn.

Højt op gik Deres Stræben,

vidt frem, var Deres Maal.

Maatte Eksemplet fortsat bidrage til at samle Folket i saadan Stræben.-----

Dybt ned i Folkedybet for at drage dem frem, der lever i Uvidenheds Mørke.

Vidt frem og højt op mod Idealer, der lyser som straalende Maal -

Det var Deres Vej, det bør være Folkets Vej.

Tak endnu en Gang. Gid De endnu maa opleve mange fredfyldte, sollyse Dage.

--

Leve Fru Mathilde Bajer!

Tags

Festtale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-i-anledning-af-mathilde-bajers-90-ars-fodselsdag>